

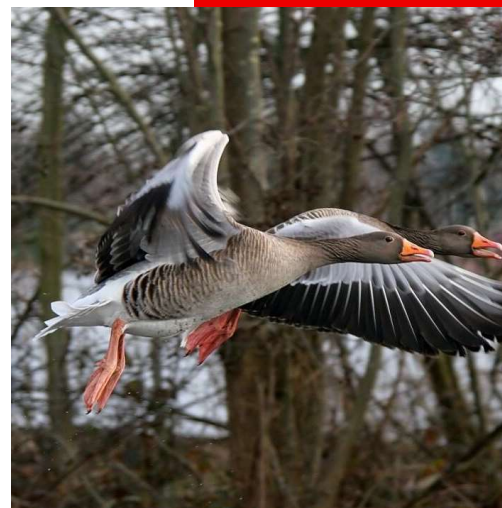
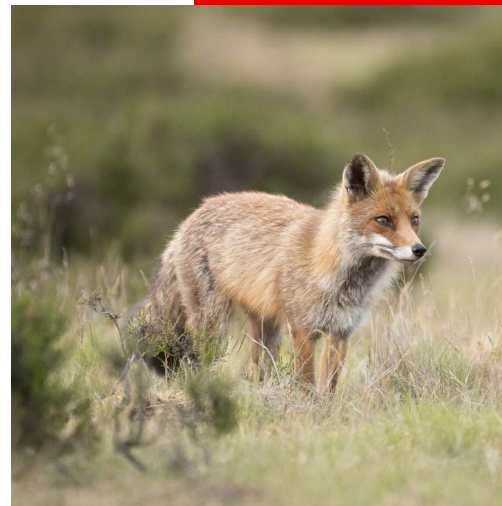

Faunabeleid en monitoring

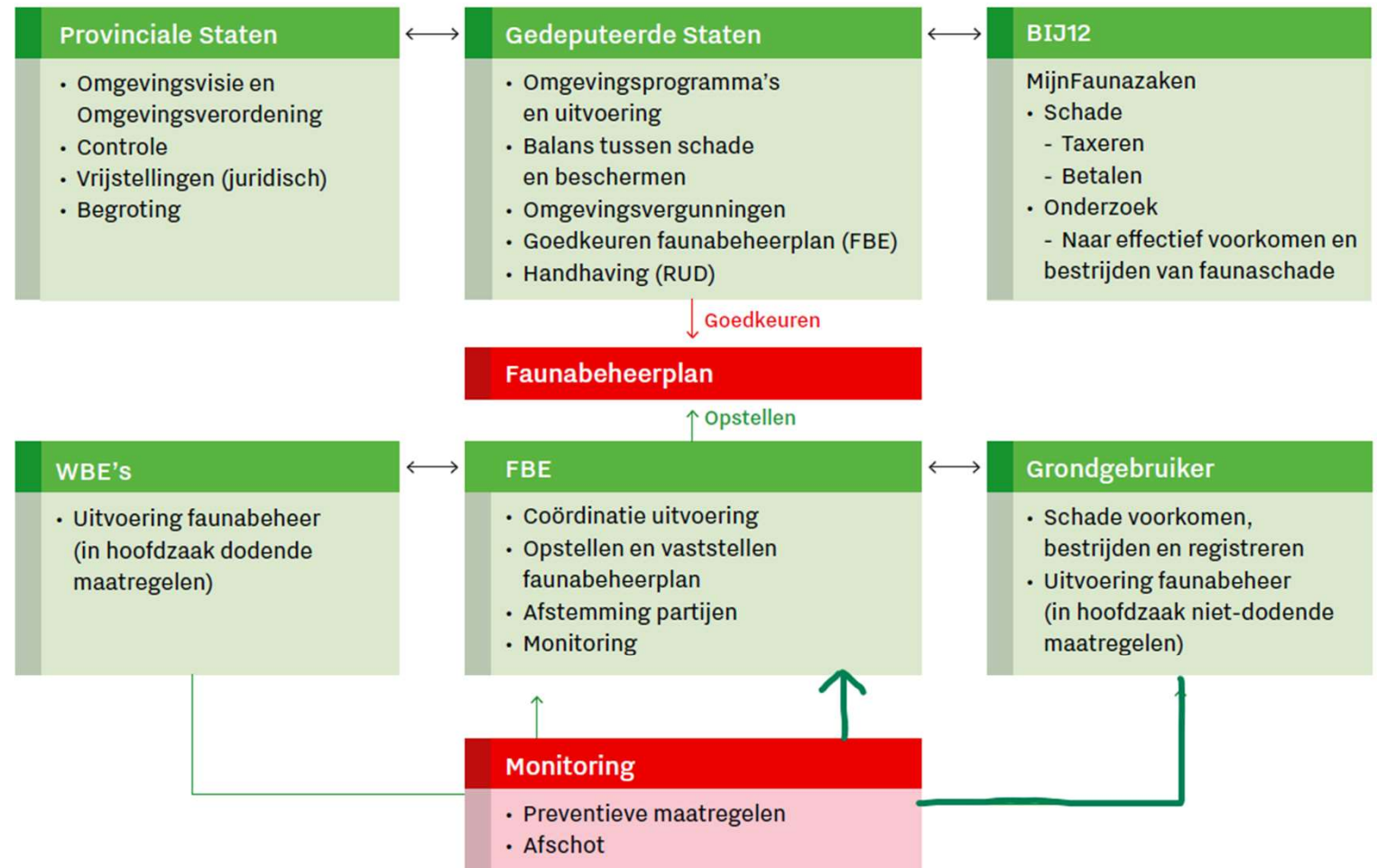
Infosessie Provinciale Staten
5 oktober 2023

Wat verstaan we onder faunabeleid?

- **Faunabeleid**
 - *Balans tussen beschermen en beheren.*
- **Faunabeheer**
 - *Uitvoering van niet-dodende en dodende maatregelen om conflicten (tussen mens en dier, tussen dieren onderling) te mitigeren.*

Taken en rollen in het faunabeleid

Wettelijke vereisten uit de Wet natuurbescherming (Wnb)

Ingrijpen (toestemmingsbesluiten) kan alleen wanneer:

- Er **geen andere bevredigende oplossing** is voor de geplande activiteit die minder schade oplevert voor de betreffende soort(en);
- De ingreep moet passen in een in de Wnb genoemd **belang** behorend bij het verbod, **zoals gewasschade, openbare veiligheid en natuurschade**;
- De ingreep mag niet leiden tot verslechtering van de **staat van instandhouding** van de desbetreffende soort (VR) en/of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (HR, Bonn en Bern en nationaal beschermde soorten).

Vanaf 1 januari 2024 gaat de Wnb op in de Omgevingswet.

PS: Omgevingsverordening regels over faunabeheer ingevolge de Omgevingswet

- **Paragraaf 6.3: Faunabeheer en wildbeheer**
 - De samenstelling van het bestuur van de Faunabeheereenheid;
 - Werkzaamheden Faunabeheereenheid en wildbeheereenheden;
 - Eisen aan de inhoud van het faunabeheerplan; schadebestrijding, beheer en jacht.
 - Zoals: de maatregelen mogen de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet negatief beïnvloeden.
- **Paragraaf 6.4: Flora- en fauna activiteiten**
 - Vrijstelling verjagen schadeveroorzakende ganzen;
 - Verjaging schadeveroorzakende ganzen met ondersteunend afschot;
 - Middelen verstoring schadeveroorzakende ganzen;
 - Verbod opzettelijke verstoring ganzen in Ganzenrustgebied
 - Zoals: foerageerfunctie mag niet verdwijnen

INTERIM OMGEVINGSVERORDENING PROVINCIE UTRECHT

10 MAART 2021

2.2.3a	2.2.3b	2.2.4	2.2.5a	2.2.5b	2.3	3	
					2.3.1	2.3.2	2.3.3
					3.1		
					3.1.1		

Uitwerking natuurbeleid vanaf 2017

Ambities vanaf 2022

In november 2022 is door de commissie RGW ingestemd met de uitwerking van de Omgevingsvisie in interim Omgevingsprogramma Faunabeleid en Monitoring (IOFM)

Beleidskader Wet Natuurbescherming en Natuurvisie zijn nog geldend onder de Omgevingsvisie

Schadesoorten

Landbouwschade:

spreeuwen, ganzen, wolf, mezen, houtduif, smient, knobbelzwaan

Infrastructuur:

das, bever

Verkeersveiligheid:

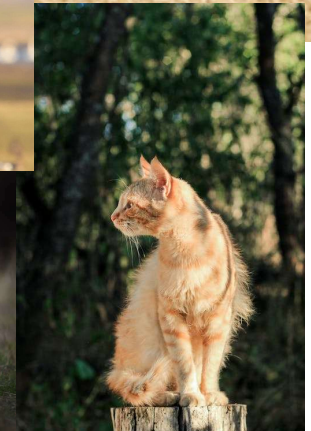
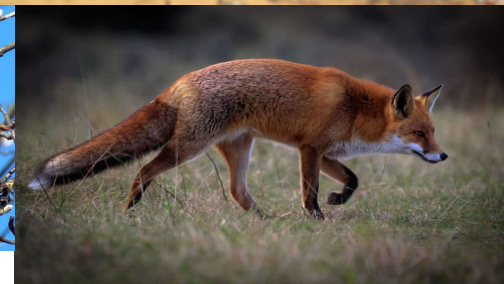
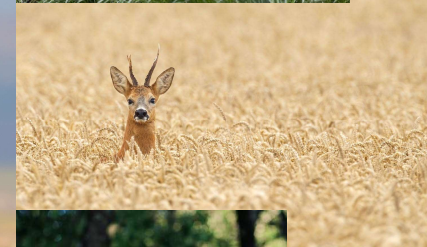
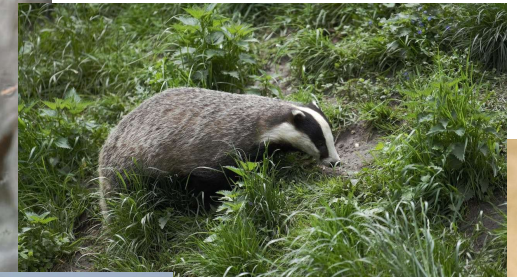
ree

Luchtverkeersveiligheid:

ganzen

Natuurschade:

vos, verwilderde kat, gans (eet riet), ree, damhert, kraai

Waarom een nieuw interim omgevingswetprogramma faunabeleid en monitoring?

1. **Jurisprudentie eist verbetering:** meer inzicht in de relaties tussen inzet preventieve maatregelen, afschot, schade, locaties en daardoor is meer onderzoek en monitoring en verzameling van data nodig (primair voor het Faunabeheerplan);
2. **Aflopnd Faunabeheerplan 2019-2025 en vraag naar nieuwe kaders** van de Faunabeheereenheid Utrecht (FBE);
3. Het verbeteren van het **inzicht in de staat van instandhouding** (hoe het gaat met een soort).
4. Ambities Omgevingsvisie doorvoeren gericht op het **voorkomen van schade op diervriendelijke wijze.**

1. Knelpunten uit de jurisprudentie

Rapport 'Juridische aspecten van het faunabeheer. Hoe verder met beheer en schadebestrijding in Utrecht' van Luuk Boerema.

Op basis van de juridische analyse volgen adviezen die voor een deel gericht zijn aan de gezamenlijke provincies. Het gaat, kort gezegd om:

1. Verbeter de **schaderegistraties** (periode, locatie, vrijgestelde soorten)
2. Bewijs het causale verband tussen **schade- en populatieomvang**
3. Registreer de **effectiviteit** van dodelijke en niet-dodelijke maatregelen
4. Bediscussieer de omgang met **zorgenkindjes** zoals de wilde eend, haas, konijn en smient
5. Houdt rekening met hoge eisen aan de onderbouwing van de **nulstand**.
6. Intensiveer de **samenwerking** tussen provincies voor provinciegrens overschrijdende soorten.

Gevolgen tot nu in Utrecht:

Provinciale ontheffingen op basis van Faunabeheerplan 2019-2025:

Ontheffingen aangevochten, en door de rechter vernietigd, geschorst of loopt nog in hoger beroep.

Bijv. knobbelzwaan, wild zwijn, vos (lichtbak), spreeuw,

Besluiten Minister jacht en uitspraak RaadVState over Landelijke vrijstelling van de Minister:

Rijk: jacht op wildsoorten in Utrecht tijdelijk gesloten vanwege rode lijst SVI voor haas en konijn (houtduif, fazant wilde eend.)

Rijk: Landelijk vrijstelling in Provincie Noord-Holland buiten werking voor konijn, houtduif, vos, Canadese gans, kraai en kauw. Rijk kan niet herstellen omdat de benodigde gegevens niet zijn verzameld.

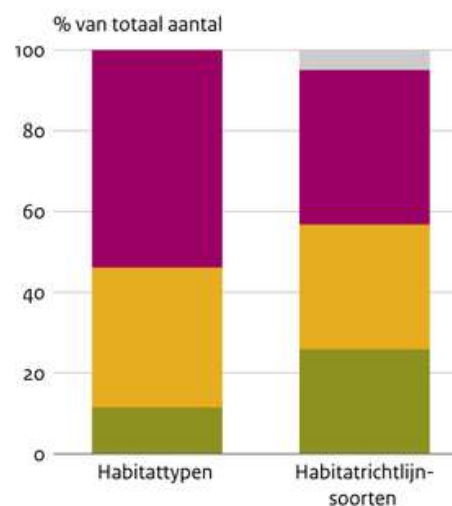
Landelijke vrijstelling vervalt, als FBE in het nieuwe faunabeheerplan de vrijstelling niet kan onderbouwen met o.a schadecijfers. GS kunnen faunabeheerplan op dit onderdeel dan in principe niet goedkeuren.

2. Uit jurisprudentie volgt dat meer inzet nodig is op:

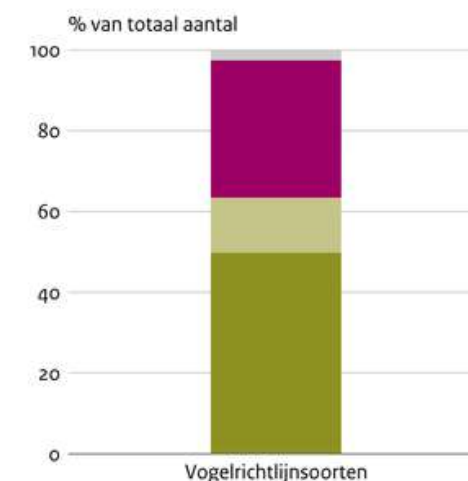
- Monitoring
- Staat van Instandhouding van soorten (hoe gaat het met de soort)
- Wat is het effect van beheer met niet-dodelijke maatregelen vergeleken met dodelijke maatregelen?
- Welk effect heeft een schadeveroorzakende soort daadwerkelijk op de geleden schade? (Beter inzicht in effect van de soort op de schade).

Staat van instandhouding van Habitatrichtlijn en trend van Vogelrichtlijn, 2013 – 2018

Staat van instandhouding Habitatrichtlijn

Trend van populatieomvang Vogelrichtlijn

Bron: Ministerie van LNV; bewerking PBL

PBL/dec19
www.clo.nl/nl160402

3. Nieuw faunabeheerplan in 2025

faunabeheereenheid staat aan de lat voor een nieuw faunabeheerplan. Dit is een zeer complexe en kostbare opgave:

- Data verzameling
- Registratiesystemen van niet-dodende en dodende maatregelen
- Coördinatie van de uitvoering
- Monitoring en communicatie

- Dilemma's:
 - Weinig draagvlak bij grondgebruikers voor preventie
 - Wildbeheereenheden vooral gericht op afschot
 - Preventie is onontkoombaar om (landbouw)schade te voorkomen als besluiten niet kunnen worden onderbouwd.
 - Staan inspanningen voor ontheffing voor doden nog in verhouding tot veroorzaakte schade?

Kortom: een nieuwe generatie faunabeheerplannen

4. Voorkomen van schade op diervriendelijke wijze

- Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en nieuw Omgevingsprogramma vormen het kader voor het Faunabeheerplan. Deze documenten sturen op preventieve methoden en het vergaren van data (nodig voor nieuwe besluiten).
- Voortgangsrapportage 'faunabeleid 2022 provincie Utrecht' met daarin verschillende onderzoeken naar niet-dodende methoden:
 - Onderzoek innovaties wering- en verjaging van overlast gevende dieren
 - Onderzoek inzet drones voor verjaging
 - Foerageervoorkeur ganzen
 - Verwilderde katten

Faunaschade, art. 15.53 Omgevingswet

We zien de **jaarlijkse schade-uitkeringen** voor gewasschade **stijgen** door:

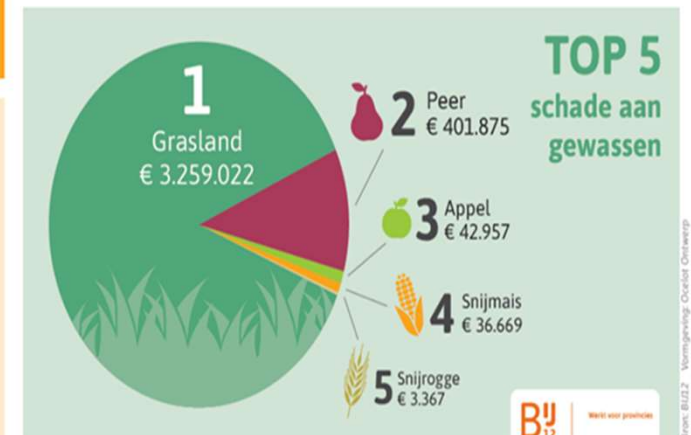
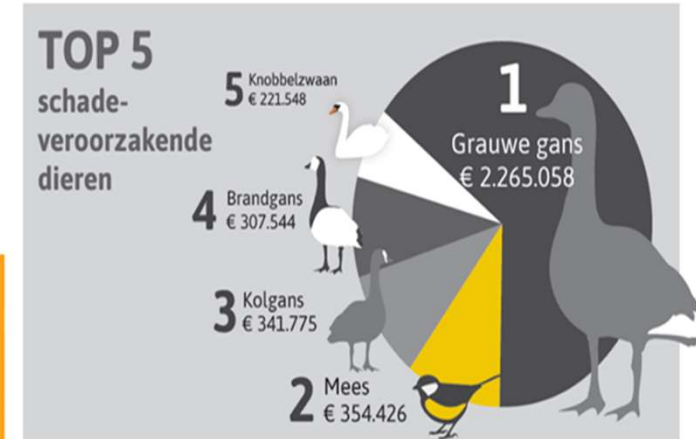
- voornamelijk ganzen;
- wereldmarktprijzen van grassen/gewassen;
- indienen schade bij BIJ12 is gebruiksvriendelijker geworden;
- niet meer gebruik kunnen maken landelijke vrijstelling en lijst jachtsoorten.

De stijgende schade is niet perse gerelateerd aan aantallen dieren.

Als afschot niet mogelijk is zullen grondgebruikers meer dan voorheen niet-dodende maatregelen moet inzetten als ze schade willen voorkomen. Nu nog weinig animo.

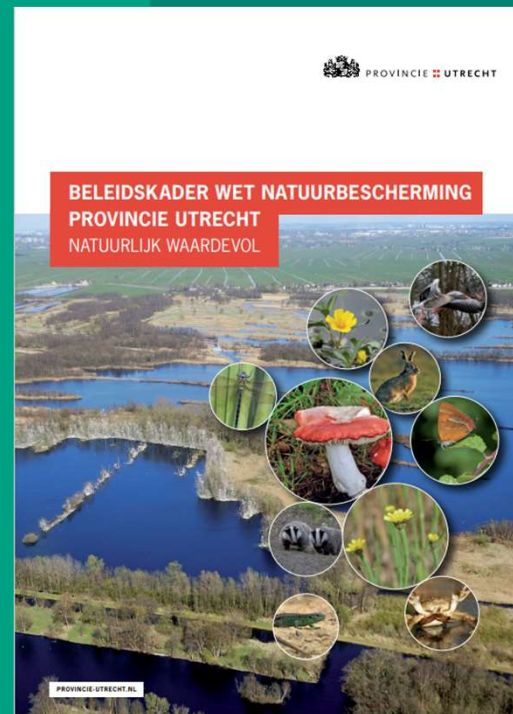
Cijfers faunaschade 2022 Utrecht

Dit zijn de cijfers van tegemoetkomingen in schade die BIJ12 in 2022 namens de provincie Utrecht heeft uitgekeerd. Het schadejaar loopt van 1 november 2021 tot en met 31 oktober 2022.

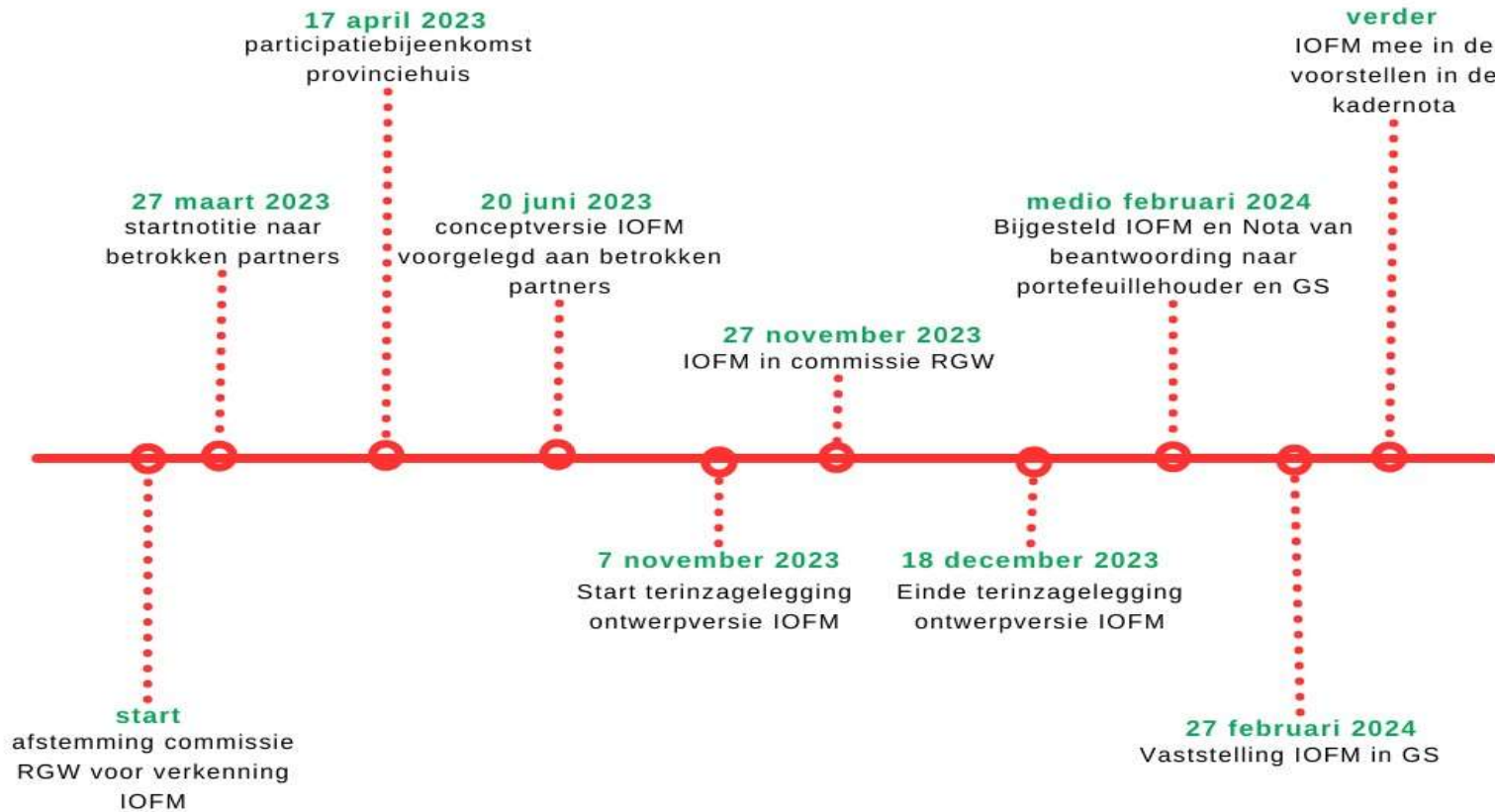
Uitwerking natuurbeleid vanaf 2017

Noodzaak tot herziening

Beleidskader Wet Natuurbescherming en Natuurvisie
zijn nog geldend onder de Omgevingsvisie

Tijdslijn

Vragen?

